

והמוציא קשר מוכסין — חייב [להשמיענו שאפילו אם היה הקשר מוכסין כתוב על קלף ששיעורו גדול יותר, כמבואר להלן, מכל מקום הוא חייב, הואיל והוא משמש לקשר מוכסין. תוס' בע"ב ד"ה והמוציא].⁽⁵⁾

נייר מחוק, שאינו ראוי עוד לכתובה, עמ-ב שיעורו גדול יותר מקשר מוכסין — כדי לברוך על פי צלוחית קטנה של פלייטון, מי בושם.

עור — כדי לעשות נרתיק לקמיע [רע"ב].

קלף — כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין, שהיא "שמע ישראל". ולפי שהקלף יקר לא משתמשים בו לקשר מוכסין אלא רק לתפילין ומזוזות, ולכן שיעורו גדול משל נייר.⁽¹⁾

דיו — כדי לכתוב שתי אותיות. שלפעמים יש תועלת בשתי אותיות בלבד. כגון לכתוב אותן בנפרד על שני חלקי כלי, או שני קרשים, כדי לדעת שהם בני זוג.

כחול, צבע שצובעים מסביב לעין — כדי לכחול בו עין אחת.

דבק — כדי ליתן בראש השפשא.

הא — טיט דלא מיגבל. קודם שנגבל הטיט הוא אינו חשוב, לפי שאין אדם טורח לגבל טיט בשיעור מצומצם כדי לעשות פי כור, אלא הוא מגבל יותר, ומשתמש בשאר הטיט לצורך דברים אחרים. הילכך לגבי מים צריך שיעור רביעית, שהוא השיעור הנצרך לגיבול כמות טיט שאדם טורח לגבל.

מתנותין:

המוציא חבל, שיעורו הוא — כדי לעשות ממנו אוזן לקופה, סל, לאוחזו בה.

גמי חוט — כדי לעשות תלאי, מתלה לנפה ולכברה.

רבי יהודה אומר: שיעור הגמי — כדי ליטול ממנו מדת מנעל לקטן. למדוד בו את הרגל של קטן כדי להראות לסנדלר, שידע איזה מדת נעל הוא צריך, ושיעור זה הוא קטן מתלאי.

נייר — כדי לכתוב עליו קשר מוכסין, אישור על תשלום המכס. והדרך היה לכתוב שתי אותיות גדולות לסימן שכבר שולם המכס.

שראוי לכתוב עליו שתי אותיות ובית אחיזה [עיין בגמ']. וקשר מוכסין דנקט — לסימנא בעלמא. לפיכך חזר ושנה שהמוציא קשר מוכסין חייב שהוא דבר חשוב בעצמו.

1. הקשה הרש"ש, מדוע הוא פטור בהוציא קלף פחות מכדי פרשה קטנה, והרי מאחר שאינו ראוי לפרשה קטנה שבתפילין, על כרחך יעשו ממנו קשר מוכסים?

דינא דשופכין. שעל המשנה יש לומר דמיירי בשופכין שאינם מאוסים כל כך וחזו להדחת כוסות וקערות. אבל בברייתא משמע דשופכין דומיא דדם, ומאוסין ביותר. ולכן הקשו למאי חזו.

5. והרמב"ן כתב דסלקא אדעתין שהמוציא קשר מוכסין פטור, ודוקא בנייר חלק הוא חייב, ולא משום שראוי לקשר מוכסין אלא משום